

**Пояснювальна записка до проєкту рішення обласної ради
«Про Програму економічного і соціального розвитку
Чернігівської області на 2021 рік»**

Програма економічного і соціального розвитку Чернігівської області на 2021 рік (далі – Програма) розроблена відповідно до законів України «Про місцеве самоврядування в Україні», «Про місцеві державні адміністрації», «Про державне прогнозування та розроблення програм економічного і соціального розвитку України» та постанови Кабінету Міністрів України від 26.04.2003 №621 «Про розроблення прогнозних і програмних документів економічного і соціального розвитку та складання проєкту державного бюджету» (зі змінами, внесеними постановою Кабінету Міністрів України від 17.04.2019 №335).

Програма враховує результати аналізу соціально-економічної ситуації в області у 2020 році та відповідає завданням і положенням Державної стратегії регіонального розвитку на 2021-2027 роки (затверджена постановою Кабінету Міністрів України від 05.08.2020 № 695), Глобальних цілей сталого розвитку до 2030 року, визначених ООН, а також Стратегії сталого розвитку Чернігівської області на період до 2027 року і Плану заходів з її реалізації у 2021–2023 роках (в редакції рішення 25 сесії обласної ради 7 скликання від 28.10.2020 №43-25/VII). В ній визначено ключові заходи, які необхідно вжити для досягнення пріоритетних завдань розвитку Чернігівщини у 2021 році.

Головною метою розвитку регіону у 2021 році визначено: забезпечення високої якості життя, гармонійного розвитку громад та економічного зростання на основі ефективного використання внутрішнього потенціалу територій області, їх спеціалізації на засадах ефективного управління та збалансованого природокористування.

Завдання і заходи Програми економічного і соціального розвитку області на 2021 рік визначені в контексті пріоритетів Стратегії сталого розвитку Чернігівської області до 2027 року і спрямовані на реалізацію стратегічних цілей, а саме:

1. Розвиток людського потенціалу.
2. Комфортні та безпечні умови для життя.
3. Підвищення конкурентоспроможності регіональної економіки.
4. Прискорений інноваційний розвиток пріоритетних сфер економічної діяльності.
5. Ефективне багаторівневерядування та управління територіальним розвитком.

Одним із пріоритетів розвитку людського потенціалу є забезпечення умов для отримання якісної освіти через підвищення рівня дошкільної освіти, якості та безпеки освітніх послуг, створення освітніх округів та опорних закладів, розвиток інклюзивного середовища та якісної професійної (професійно-технічної) освіти.

З метою створення умов для підтримки та формування здорового населення в сфері охорони здоров'я планується продовження будівництва,

реконструкції та ремонту закладів охорони здоров'я, покращення їх матеріально-технічної бази, розвиток системи екстреної медичної допомоги. Особлива увага буде приділятися охороні материнства та дитинства, збереження репродуктивного здоров'я, профілактиці та лікуванню соціально небезпечних хвороб.

У сфері фізичної культури і спорту увага буде зосереджена на будівництві нових спортивних споруд реконструкції наявної спортивної інфраструктури, будівництві міні-футбольних майданчиків для масового використання.

Для розвитку сфери культури і мистецтв та збереження історико-культурної спадщини планується проведення заходів із забезпечення змістовного дозвілля населення, створення Центрів надання культурних послуг в територіальних громадах. Одним із пріоритетів є реставрація пам'яток архітектури національного значення.

З метою забезпечення соціального захисту населення та гендерної рівності планується розвиток системи надання якісних соціальних послуг у громадах, підвищення стандартів життя людей з особливими потребами, підтримка дітей та молоді, протидія домашньому насильству.

Одним з головних завдань підвищення якості та конкурентоспроможності людських ресурсів є сприяння продуктивній зайнятості населення, підвищення якості та конкурентоспроможності робочої сили, створення належних безпечних і здорових умов праці.

Для створення комфортних та безпечних умов для життя одним із головних завдань є ефективне використання коштів державного та місцевого бюджетів для покращення стану інфраструктури області, у т.ч. дорожньої.

Будуть вживатись заходи з підвищення ефективного та надійного функціонування підприємств житлово-комунального господарства, розвитку сфери управління твердими побутовими відходами, реалізації державних та регіональних програм житлового будівництва, підвищення ефективності управління енергетичними ресурсами.

З метою захисту екосистем і збереження довкілля передбачено комплекс заходів, спрямованих зменшення негативного впливу відходів на довкілля, припинення втрат біологічного та ландшафтного різноманіття і формування екологічної мережі, ефективне використання водних, земельних та лісових ресурсів.

Для підвищення конкурентоспроможності регіональної економіки одним із пріоритетів є реалізація регіонального інвестиційного потенціалу, нарощення обсягів інвестиційних надходжень, створення умов для формування сприятливого інвестиційного середовища та позитивного іміджу області.

Для активізації зовнішньоекономічної діяльності вживатиметься ряд заходів для участі щодо підприємств і організацій області в іміджевих заходах, які проходять як в Україні, так і за кордоном, розвитку і поглиблення взаємовигідних міжнародних зв'язків області з країнами світу.

Пріоритетом також є підтримка місцевих товаровиробників.

Для сталого розвитку агропромислового виробництва будуть вжиті заходи щодо покращення доступу агровиробників та переробників до ринків збуту, підтримки розвитку фермерства та малих сільгоспвиробників, розбудова системи сільськогосподарського дорадництва, сільськогосподарської обслуговуючої кооперації, органічного землеробства та виробництва екологічно чистих продуктів харчування.

Передбачено ряд заходів з підвищення конкурентоспроможності суб'єктів малого та середнього підприємництва, розширення доступу бізнесу до фінансово-кредитних ресурсів, покращення якості надання та доступності адміністративних послуг.

З метою підвищення ефективності використання рекреаційних ресурсів області заплановано низку заходів по формуванню позитивного іміджу області як регіону, привабливого для туризму, розвитку туристично-рекреаційної інфраструктури та підвищенню привабливості об'єктів історико-культурної спадщини, розвитку зеленого родієвого туризму.

Для створення сприятливих умов для розвитку самодостатніх територіальних громад планується здійснювати оцінку соціально-економічного розвитку громад області, а також вжити заходів щодо активізації співробітництва територіальних громад, покращення можливостей розвитку територій з особливими потребами.

З метою посилення спроможності громадянського суспільства буде надаватись інформаційна підтримка організаціям громадянського суспільства, підтримка діяльності Громадської ради при облдержадміністрації та інших консультативно-дорадчих органів.

Для покращення доступу громадськості до інформації буде вжито низку заходів щодо розвитку та захисту інформаційного простору.

Програма містить основні показники економічного та соціального розвитку області на 2021 рік, які враховують існуючі тенденції соціально-економічного розвитку регіону та базуються на прогнозних макропоказниках економічного і соціального розвитку України, визначених у додатку до постанови Кабінету Міністрів України від 15.05.2019 № 555 «Про схвалення Прогнозу економічного і соціального розвитку України на 2020-2022 роки» (в редакції постанови Кабінету Міністрів України від 23.10.2019 № 883).

Показники розраховані на підставі статистичних даних, намірів суб'єктів господарювання усіх форм власності, організацій, структурних підрозділів обласної державної адміністрації, територіальних органів центральних органів виконавчої влади, органів місцевого самоврядування.

Основні макроекономічні показники розраховані на 2021 рік та на період до 2023 року за двома сценаріями. Основну різницю між сценаріями формує, насамперед, реформування економіки регіону в залежності від впливу негативних і позитивних факторів, низки викликів та ризиків, активізації внутрішнього попиту, тенденцій валютного ринку, зовнішньоекономічної кон'юнктури, швидкості соціально-економічних перетворень.

За I сценарієм індекс фізичного обсягу валового регіонального продукту в 2021 році прогнозується на рівні 101,4 %, промислового виробництва – 100,3 %, сільськогосподарського виробництва – 101,5 %, обороту роздрібної

торгівлі – 102,5 %, експорту – 102,3%, капітальних інвестицій – 104,0%, середньомісячна заробітна плата прогнозується на рівні 10385 гривень.

За II сценарієм економічний і соціальний розвиток області відбуватиметься на фоні більш оптимістичних очікувань щодо адаптації бізнесу до зміни економічних умов, а також більш динамічного зрушення соціальних стандартів і нижчого рівня безробіття. За ним валовий регіональний продукт зросте на 3,5 %, виробництво у промисловості – на 1,9 %, сільському господарстві – на 3,0 %, оборот роздрібною торгівлі – на 3,5 %, експорт товарів – на 3,4 %, обсяг капітальних інвестицій – на 10,9%. Заробітна плата прогнозується на рівні 10645 грн.

Складовою Програми також є перелік регіональних цільових програм, які передбачається реалізовувати в області у 2021 році.

Крім того, Програма містить перелік пріоритетних проєктів, які доцільно фінансувати у 2021 році із залученням коштів обласного бюджету.

Відповідно до Закону України «Про стратегічну екологічну оцінку» Програма, як документ державного планування, пройшла процедуру стратегічної екологічної оцінки (СЕО). Для цього визначено обсяг СЕО та розроблено Звіт про СЕО.

Фінансування пріоритетних напрямків соціально-економічного розвитку регіону, у тому числі через регіональні та місцеві цільові програми, здійснюватиметься з урахуванням реальних можливостей відповідних місцевих бюджетів, а також виділених фінансових ресурсів державного бюджету, приватних інвестицій, кредитних ресурсів та технічної допомоги міжнародних організацій.

**Директор Департаменту
розвитку економіки та
сільського господарства
облдержадміністрації**

Олександра ХОМИК